

γα τοῦ μεγάλου νοῦ ἀπάνου στὴ γῆ, νὰ κοιτάζῃ ἀποκλειστικά, λυτρωμένη τέλος πάντων ἀπὸ ἐνασωρὸ πλάνες, ἡ κριτική ;»

Μὰ κάθε νοῦ ποὺ καθρεφτίζεται σὲ κάποιο ἔργο ἀλήθειας καὶ ὁμορφιάς, καὶ ποὺ ἀξίζει νὰ τὸ προσέξουμε, μὲ τέτοιο μάτι ἔπρεπε νὰ τὸν κοιτάζῃ ὁ κριτικός.

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Π Ν Ε Μ Α

Τὸ δειλινὸ εἶν' ἀνάλαφρο σὰν πρώτη μέρα ἀγάπης
καὶ τὸ βραδάκι, σὰ φιλὶ κρυφὰ δυσμένο, φτάνει.
Τὸ τραῖνο φεύγει... Στ' ὄνειρο τὸ πᾶσι τὸ βυθιέσαι,
ὦ Κηφισιά, πὺν οἱ ἔρωτες τὸ ἀνάνισμά σου πλέκουν.
Φλογιέσαι ἡ δύση ἀπόμακρη γοργὰ μουδιάζει ὁ κάμπος,
στερνὴ βολὰ τὸ πράσινο χρυσώνεται σιὸν ἥλιο.
Μιὰ νέα ὀρμὴ πλημμυριστὴ κενιᾷ τὸ κάθε φύτρο
καὶ τῆς χλωράδας ἡ εὐωδία, ψυχὴ τῆς γῆς, καὶ κραίνει.
Περνᾷ τὸ δέντρο αἰσταντικὸ ποὺ ἡ παρθενία του κρῖνος
ἡ περηφάνεια του δειλὴ, πόθος τὸ λήγισμά του.
Ἡ ἀσημολεύκα ἀνάψηλη γαλήνια ἀγροσυλεύει
μὲς στὴν πυκνὴ τῆς φυλλωσιά λαὸς πουλιῶν κουρνιάζει,
ποὺ τιτυβίζει χάραμα κ' ὑπὸ πᾶσι τὸ πᾶσι δαίλι.
Τὸ κυπαρίσσι σκόρπιο ἐδῶ ξαμώνει τὸν αἰθέρα,
τὸ πεῦκο νεύεται σκυφτὸ στὴν πράσινή του ἀχνάδα
καὶ τὸ χαμόκλαδο ἔρωτι τὴ στέρφα ἀλικοπέτρα.
Βρύση τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ χρυσαναβρεῖ ἀπὸ πέτρα,
κ' ἡ ἐλιά τὸν ἴσκιο ποὺ ἔχασε τὸν ξυαβρὶσκεῖ ἀγνάντια.
Κάτου στοὺς δρόμους ποὺ πετοῦν, στίς δραγασιές, στ' ἀμ-
(πέλια,

στά μονοπάτια τὰ στενά, στὰ ρέματα, στοὺς φράχτες,
ποὺ μὲ τὸ σούρουπο γυρνᾷ στὸ ταπεινὸ τοῦ σπίτι
λοτόμος, σκάφτης, δουλευτής, ξωμάχος, ἰδιοκόπος,
δῶθε ἀπὸ γέρο ἀσπρόμαλλο, κεῖθε ἀπὸ νιὸ ζευγάρι
παθητικὴ, πονετικὴ καὶ ἡμερὴ, ἐνὶ καμμένη
καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, ἀνοίγεσαι στὸ βραδινὸ τραγούδι.
Βλόγησε ἡ ἀνοιξὴ τὴ γίς, καθὼς ἐμὲ μιὰ ἀγάπη
καὶ κεῖ ποὺ χιόνι εἶτανε πρὶν τὸ χαμομήλι ἀσπρίζει.
Θάλασσα ὁ κάμπος ἄσωση, καρὰβια τ' ἄσπρα σπίτια
ποὺ πᾶν καὶ ταξιδεύουνε μὲ τὰ παιδιὰ τῆς μοίρας,
κ' ἡ ταπεινὴ ζωὴ κρυφτὴ σ' ἀπανεμιές καὶ μπόρες
κρατᾷ βαθιὰ τὸν ἔρωτα γι' ἀνιφῶιο τοῦ θρήνου.
Στέκουν τὰ πάντα ἀσάλευτα μπροστὰ σιὸν τοῦ ἀνθρώπου
ὅλα σιμά κι ὅλα μακριὰ σὰν ἡ καρδιά ἀπ' τὴ γνώση.
Τὸ φεγγαρίσιο θάμπωμα βουνὰ καὶ κάμπους σμίγει,
τὰ οὐράνια ἀσημογάλαζα ξένα γιὰ μὲ φαντάζουν
κ' ἡ γίς μικραίνει στὴ ματιὰ καὶ στὴν ψυχὴ μου ἀργεῖ.
Μακριὰ ἀπ' τὸν κόσμον βρίσκομαι κι ἀπὸ τὸ εἶναι μου ὅλο,
γυμνὸς ἀπὸ τὸν ἀνθρώπο κι ἀπὸ τὰ πάθη του εἶμαι.
Πνέμα ὁ ἀέρας γύρωθε κ' ἐντὸς μου πνέμα ἡ πλάση
πνέμα κ' ἡ μάταιη σάρκα μου στὴν ἀγκυλιά σου, ὦ Ἀθήνα.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΤΟ ΜΠΑΛΣΑΜΩΜΕΝΟ ΑΓΩΡΙ

(*)

ΓΙΟΥΛΙΑ. Ὅλος ὁ κόσμος βλέπει ὀνειράτα, Μάνο.

ΜΑΝΟΣ. Τὸ ξέρω· κ' ἡ τυραννίδα αὐτὴ σκάφτει τὴ ζωὴ μου.

ΓΙΟΥΛΙΑ. Γιατί ; γιατί ;

ΜΑΝΟΣ. Γιατί σ' ὅλους μας ἡ ἀρρώστεια εἶναι χωμένη ἐδῶ μέσα... (σφίγγει τὸ κεφάλι του. Παύση).

ΓΙΟΥΛΙΑ. Δὲ μοῦ εἶπες γιὰ τὸ σκυλάκι τῆς πόρτας.

ΜΑΝΟΣ. Εἴμουν τότε μικρὸ ἀγοράκι — σὰν τὸ παιδί μας...

ΓΙΟΥΛΙΑ. Μὲ μαῦρα ματάκια, μαλλάρια μεταξένια καὶ κοραλλένια χεῖλια — σὰν τὸ παιδί μας ;

ΜΑΝΟΣ. Ναί, καλὴ μου. Κ' εἶτανε στὸ ξύλο τῆς πόρτας...

ΓΙΟΥΛΙΑ. Στὸ παλιὸ τὸ σπίτι ;

ΜΑΝΟΣ. Ναί· εἶταν ἓνας ρόζος ποὺ ἔμοιαζε μ' ἓνα σκυλάκι.

ΓΙΟΥΛΙΑ. Καὶ σὺ ἀγαποῦσες τρελλὰ τὴν ξύλινη τὴν εἰκονίτσα — σὰν τὸ παιδί μας...

ΜΑΝΟΣ. Κι ὅταν μιὰ μέρα βρῆκα τὴν πόρτα βαμμένη...

ΓΙΟΥΛΙΑ. Καὶ τὸ σκυλάκι σβυσμένο ;

ΜΑΝΟΣ. Ναί· ἀρρώστησα βαρεῖα — σὰν τὸ παιδί μας...

ΓΙΟΥΛΙΑ (σηκώνεται καὶ τότε κοιτάζει μὲ τρόμο μὲς τὰ μάτια). Μάνο ! ἐσὺ δὲν πέθανες, Μάνο !

ΜΑΝΟΣ. Σώπα, Γιούλια !

ΓΙΟΥΛΙΑ. Ὁχι, Μάνο, ὄχι, δὲν πέθανε τὸ παιδί μας !

ΜΑΝΟΣ (παρακαλεστικά). Καλὴ μου Γιούλια !...

ΓΙΟΥΛΙΑ. Μάνο, πές μου, πέθανε, ἀλήθεια ;

ΜΑΝΟΣ. Σώπα πιά, σώπα !

ΓΙΟΥΛΙΑ. Μάνο, Μάνο, Μάνο !

ΜΑΝΟΣ. Γιατί μὲ βασανίζεις, καλὴ μου Γιούλια ;

ΓΙΟΥΛΙΑ (ἀπελπισμένα). Πές μου, Μάνο, πέθανε, ἀλήθεια, πέθανε τὸ παιδί μας ;

ΜΑΝΟΣ (ἀποφασιστικά). Πέθανε.

ΓΙΟΥΛΙΑ. (σηκώνεται ἀπάνω ἰδρωμένη· κοιτάζει σ' ἓνα σημεῖο ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνὴ σὰ νὰ φοβᾶται νὰ στρέψει πίσω της). Πέθανε, πέθανε, πέθανε ! Καὶ τώρα ; τί πρέπει ἐγὼ νὰ κάνω τώρα ; Τελείωσε πιά τὸ παναγύρι ! Καὶ τώρα ; Νὰ δέσω τὰ χέρια μου ἐγὼ τώρα ; Ἀχ, πῶς νὰ τὸ χορτάσω ἐγὼ τώρα ; Ἀχ, πῶς θὰ τὸ ὑποφέρω ἐγὼ τώρα ;

(Παύση· ὅλοι προσεΐχονται· ἡ νύχτα ἔχει κατασκοτεινιάσει τὴ σκηνή).

ΓΙΟΥΛΙΑ (ἀργὰ καὶ θρηνῶδικα). Ἐλάτε, τραγουδήστε μου τὰ μαῦρα τὰ μαλλιά !... (οἱ ὑπηρέτες πᾶνε πρὸς τὸ τραπέζι). Κοράλλιν' ἀχειλάκια πιὸ κόκκιν' ἀπ' τὸ αἷμα !...

ΜΑΝΟΣ (θρηνώνοντας). Παιδί μου, παιδί μου !

ΓΙΟΥΛΙΑ. Τὸ αἷμα ποὺ ἀνάβρυνε στὰ χεῖλια τὰ φρυγμένα...

(*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ περασμένο φύλλο.